

The role and functions of cultural of sport organizations**Kiyumars Moladoost^{۱*}, Samira Aliabadi^۲, Mostafa Akbarian^۳, Amir Masoud Amir Mazaheri^۴**

Master Student of Cultural Affairs - Cultural Affairs Management, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Iran, (Corresponding Author; email: k.moladoost@gmail.com)

^۲- Assistant Professor, Department of Sport management, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

^۳- Faculty member of the Department of Social Sciences, Islamic Azad University and Ahad, Tehran

^۴- Associate Professor, faculty Members of Social Sciences Department, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Iran

Article Info**Article type:**

Research Article

Article history:

Received: ۱۸ March ۲۰۲۱

Revised: ۱۰ June ۲۰۲۱

Accepted: ۱۶ June ۲۰۲۱

Keywords:

Cultural Behavior,
Cultural Responsibility,
Cultural Management,
Sports Organizations.

ABSTRACT

Sport is one of the most important and fundamental social phenomena that is effective in promoting the culture of any society. Sports organizations use sports tools and power to make consistent and sometimes lasting changes in different societies. The purpose of this study is to investigate the role and functions of cultural of sport organizations. The main question of this study is based on the function and role of cultural of sport organizations in Iranian society to achieve a suitable solution and model.

The present study is development in terms of purpose and in terms of data, qualitative and descriptive in nature.

The researcher used secondary data that was collected from research articles, publications, websites, related blogs, reports, etc. and is based on previous documents and research. The issues of cultural management in the field of sports in the country were identified in two dimensions, "lifestyle of athletes, coaches, referees and fans and sports spectators" and "managers and policy makers". The "lifestyle of athletes, coaches, referees, fans and sports spectators" dimension was categorized into ۱۸ categories and the "managers and policy makers" dimension was divided into ۹ categories.

There are different functions and roles for sports in improving the culture of any society. Attention of managers to their managerial capabilities and roles as well as athletes and the sport community of the country to different areas of culture causes the development and growth of sports and culture of the country

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی

کیومرث مولادوست*، سمیرا علی آبادی، مصطفی اکبریان، امیرمسعود امیرمظاهری^۴

چکیده

هدف: ورزش یکی از پدیده‌های مهم و اساسی اجتماعی است که در ارتقای فرهنگ هر جامعه‌ای اثرگذار است. سازمان‌های ورزشی با استفاده از ابزار و قدرت ورزشی تغییرات سازگار و گاه‌آ پایدار در جوامع مختلف ایجاد می‌کنند. هدف از این مطالعه بررسی نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی است.

روش شناسی / رویکرد: مطالعه حاضر از منظر هدف از نوع توسعه‌ای، از حیث داده‌ها، کیفی و ماهیت توصیفی دارد. پرسش اساسی این مطالعه بر پایه‌ی کارکرد و نقش فرهنگی، سازمان‌های ورزشی در جامعه ایران برای دستیابی به راهکار و مدل مناسب است. محقق از داده‌های ثانویه استفاده کرده که این داده‌ها از مقالات تحقیقی، نشریات، وب سایت‌ها، وبلاگ‌های مربوطه، گزارشات و غیره جمع‌آوری شده و بر پایه‌ی اسناد و مدارک و پژوهش‌های پیشین استوار است.

یافته‌ها: موضوعات مدیریت فرهنگی در گستره ورزش کشور در دو بعد، «سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی» و «مدیران و سیاست‌گذاران» شناسایی شد. بُعد «سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی» در ۱۸ مقوله و بُعد «مدیران و سیاست‌گذاران» نیز در ۵ مقوله دسته‌بندی شدند.

ارزش/اصالت پژوهش: کارکرد و نقش‌های مختلفی برای ورزش در بهبود فرهنگ هر جامعه‌ای وجود دارد. توجه مدیران به قابلیت و نقش‌های مدیریتی خود و همچنین ورزشکاران و جامعه ورزشی کشور به حوزه‌های مختلف فرهنگ باعث توسعه و بالندگی ورزش و فرهنگ کشور می‌شود.

کلیدواژه‌ها: رفتار فرهنگی، مسئولیت فرهنگی، مدیریت فرهنگی، سازمان‌های ورزشی.

استناد: مولادوست، کیومرث؛ علی آبادی، سمیرا؛ اکبریان، مصطفی؛ امیرمظاهری، امیرمسعود (۱۴۰۱). نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی.

پدیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۱۰

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۱۵

k.moladoost@gmail.com

۱ - نویسنده مسئول، دانشجوی مدیریت امور فرهنگی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲ - استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

۳ - گروه مردم شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.

۴ - دانشیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، ایران، a.amirmazaheri@gmail.com

مقدمه

ورزش در زندگی انسان مدرن جایگاه ویژه‌ای دارد. اما انسان اولیه و سنتی نیز از بازی و انواع فعالیت‌های جسمی بیگانه نبوده بلکه با اهداف مختلف نظیر؛ تقویت قوای جسمانی، آمادگی برای جنگیدن و شکار کردن، حفظ قلمرو حاکمیتی، شادی و لذت جویی و غیره به بازی می‌پرداخت، از این رو بازی ریشه در فرهنگ انسان‌ها دارد و ورزش به عنوان یک عنصر مدرن یافته و تمدنی بخش مهمی از فرهنگ جهانیان را تشکیل می‌دهد. هر جامعه انسانی، ورزش‌های مخصوص به خود را دارند و آداب و رسوم آن‌ها در ورزش برگرفته از فرهنگ و ارزش‌های اجتماعی حاکم بر آن جامعه بوده و از سوی دیگر ورزش نیز بر اساس اثرات مختلف جامعه‌شناختی بر فرهنگ جوامع مختلف نقش بازی می‌کند. فرهنگ حاکم بر مردم متأثر از عوامل مختلف اجتماعی است. این عوامل می‌توانند باورها، نگرش‌ها و عملکردها را تحت تأثیر خود قرار دهند. یکی از این عوامل ورزش می‌باشد. فعالیت‌ها و جشنواره‌های ورزشی، نمودی از سازمان اجتماعی‌اند و به عنوان یکی از عوامل موثر در شکل‌گیری سیاست‌ها و مناسبات داخلی و خارجی می‌تواند کارکردهای متعدد اجتماعی، فرهنگی و ارتباطی داشته و تأثیرات و تحولات زیادی را بر جای بگذارد (مرادی و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۵).

فرهنگ ایرانی دارای سابقه کهن و درخشان است. از آنجا که غنا و عمق هر فرهنگی تا حد زیادی به قدمت آن فرهنگ وابسته است، بنابراین فرهنگ ایرانی، با سابقه‌ای طولانی و در مواجهه با تنگناهای گوناگون آب دیده شده و استحکام لازم را به دست آورده است. اطمینان ایرانی از زیربنای فرهنگی خود باعث شده که او از زمان تشکیل اولین امپراتوری جهان به دست خود تاکنون، از طرح فرهنگ‌های دیگر در کنار فرهنگ خود نهراسد. بدین ترتیب، فرهنگ ایرانی از تجربیات فرهنگی دیگران، استفاده کرده و به رشد و ترقی خود ادامه داده است (عیوضی، ۱۳۸۶). فرهنگ، یک واقعیت چند لایه است و دانشمندان علوم انسانی تنها بر اساس علاقه‌ها و ذهنیت‌های خود به بعد خاصی از فرهنگ توجه نموده‌اند (خسر و پناه، ۱۳۹۰). کاربردی‌ترین و دقیق‌ترین تعریف مفهوم فرهنگ متعلق به تایلور^۱ است. او فرهنگ را این گونه تعریف کرد (آشوری، ۱۳۵۷: ۳۲):

«فرهنگ، کلیت درهم تافته‌ای است شامل دانش، دین، هنر، قانون، اخلاقیات و هرگونه توانایی و عادت‌هایی که آدمی همچون عضوی از جامعه به دست می‌آورد».

فرهنگ مجموعه پیچیده‌ای شامل دانش، دین و اعتقادات، باورها، هنرها، صنایع فنون، اخلاق، حقوق و قوانین و آداب و رسوم بالاخره تمام قابلیت‌ها و عادات و رفتاری است که انسان به عنوان عضو جامعه خود فرا می‌گیرد و در برابر آن جامعه وظایف و تعهداتی را در بردارد (قلی‌زاده، ۱۳۹۰). فرهنگ به عنوان یکی از عناصر اصلی توسعه، نقش مهمی در توسعه همه‌جانبه یک کشور دارد، بنابراین برای رسیدن به جامعه‌ای آرمانی و توسعه یافته، به فرهنگ حاکم در آن جامعه باید پرداخته شود. سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، مدیران و متولیان فرهنگی کشور با تبیین موجودی فرهنگ ایران زمین، رشد و توسعه فرهنگی کشور را فراهم می‌کنند. دستگاه‌های فرهنگی باید شرایطی فراهم آورند که در بستری مناسب، همه توانایی‌های فرهنگی و هنری ایران هویدا شود. آشکارسازی قدرت فرهنگی ایران موجب توان چانه‌زنی و گفتمان فرهنگی بین‌المللی نیز می‌شود و در برون رفت بسیاری از موانع موجود در کشور و همچنین در رشد و توسعه سایر بخش‌ها نظیر، اقتصاد، سیاست، ورزش و غیره نقش اساسی ایفا می‌کند. از سوی دیگر سازمان‌ها، کارکردها و نقش‌هایی برای حاکمیت دارند که این نقش در شرح وظایف آن سازمان آمده است. بر اساس این شرح وظایف، برنامه‌ها و اهداف سازمان، توسعه و پیشرفت لازم صورت می‌گیرد. سازمان‌ها برای اجرای برنامه‌ها و رسیدن به اهداف تعیین شده، وظایفی را برای بخش‌های مختلف زیرمجموعه خود تعریف می‌کنند. این وظایف، اقداماتی که باید انجام شود را به درستی مشخص می‌کنند.

سازمان‌های ورزشی نیز وظایفی به عهده دارند. این سازمان‌ها بر حسب اینکه چه اهدافی دارند و نقش آن‌ها در حاکمیت چه چیزی می‌باشد، از ساختاری مصوب تشکیل یافته‌اند. در این ساختار وظایف محوله به بخش‌های مختلفی، محول شده است.

^۱ - Tylor

نقش و کارکردهای فرهنگ‌های سازمان‌های ورزشی..

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران درباره تربیت بدنی به صراحت در اصل سوم چنین آمده است: «دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل (ماده) دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد: آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی». این جمله نشان می‌دهد که در قانون اساسی به تربیت بدنی به عنوان امری آموزشی و پرورشی تأکید شده است (کشکر و قاسمی، ۱۳۹۹: ۱۱۲)، سازمان‌های ورزشی به عنوان سازمان‌های مسئول فعالیت‌های ورزشی در جامعه هستند (کشکر و قاسمی، ۱۳۹۹: ۱۱۲)، رسالت و مسئولیت آن‌ها عبارتند از:

- ۱- وزارت ورزش و جوانان؛ رسالت و مسئولیت آن در بخش ورزش عبارت است از: پرورش نیروی جسمانی و تقویت روحیه سالم در افراد، توسعه و تعمیم ورزش و هماهنگ کردن فعالیت‌های تربیت بدنی و تفریحات سالم، ایجاد و اداره امور مراکز ورزش و توسعه و ترویج ورزش قهرمانی به منظور تحقق اهداف نظام (کشکر و قاسمی، ۱۳۹۹: ۱۱۵).
- ۲- کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران بر اساس اصل مندرج در منشور المپیک به منظور توسعه ورزش، تربیت نیروهای جوان، حمایت از نهضت المپیک، رونق بخشیدن رشته‌های ورزشی و برنامه بازی‌های المپیک و آسیایی و همچنین شرکت در اقداماتی که موجب ارتقای صلح و حمایت و ترغیب اخلاقیات ورزشی باشد، تشکیل شده است.^۱
- ۳- فدراسیون‌های ورزشی
- ۴- ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها
- ۵- غیره

عملکرد سازمان‌ها بر اساس شرح وظایف و مسئولیت‌هایی که به موجب قانون توسط قانونگذار به آن‌ها محول شده است، می‌باشد؛ از این رو، باید نخست اسناد بالادستی سازمان‌ها به عنوان چراغ راه آن‌ها در انجام وظایف شان مورد بررسی قرار گیرند. از سوی دیگر سازمان‌های ورزشی بخشی از حوزه‌ی کلان فرهنگی کشور را تشکیل می‌دهند و خط‌مشی رفتاری و عملکردی این سازمان‌ها در شورای عالی انقلاب فرهنگی تبیین می‌شود، بنابراین بررسی نقش و کارکرد فرهنگی سازمان‌های ورزشی بسیار حائز اهمیت است. اینکه چه اقدامات فرهنگی از سوی این سازمان‌ها انجام می‌شود و اثربخشی این سازمان‌ها در فرهنگ چیست، بسیار مهم است و به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا در برنامه‌ها و سیاست‌های آتی به کمبودها توجه بیشتری داشته باشند. پژوهش درباره عوامل و ملاک‌های توسعه فرهنگی در ورزش، کمتر مورد توجه یا علاقه پژوهشگران، نهادهای آموزشی و سیاست‌گذاری قرار گرفته است (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۶۵). در تحقیق تجاری (۱۳۹۱) به لزوم ایجاد شاخص‌های فرهنگی در ورزش اشاره شده است و ایجاد این شاخص‌ها را در برنامه‌ریزی بهینه ورزش کشور منشأ اثر دانسته است؛ ولی در این تحقیق نیز نه تنها تعریفی از فرهنگ ورزش ارائه نشده است، بلکه شاخص‌های فرهنگی مورد اشاره نیز معرفی نشده‌اند (کشکر و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۲). نتایج تحقیق احمدی و همکاران، (۱۳۹۱) با عنوان «مسائل فرهنگی ورزش قهرمانی ایران از دیدگاه صاحب‌نظران» بیانگر آن است که: «صاحب‌نظران از نبود برنامه فرهنگی روشن و مشخص در ورزش کشور، مشخص نبودن وظایف فدراسیون‌ها در حوزه‌های فرهنگی، ضعف ساختارهای مناسب در مدیریت فرهنگی ورزش، نبود نظام هدفمند فرهنگی در سطح باشگاه‌ها، شعارزدگی در کارهای فرهنگی حوزه ورزش، وجود فاصله بین برنامه‌های فرهنگی ورزش با نیازهای جامعه ورزش، سلیقه‌گرایی و افراط یا تفریط مدیران در اعمال سیاست‌های فرهنگی و اخلاقی در حوزه ورزش، عملکرد بخشنامه‌ای در حوزه فرهنگی ورزش، فقدان فهم مشترک مدیران از مفهوم فرهنگ و اخلاق در ورزش، تقدم و اولویت نتیجه‌گرایی بر ارزش محوری، فقدان ضمانت‌اجرائی سیاست‌های فرهنگی در حوزه ورزش، را به عنوان مهم‌ترین مسایل فرهنگی در ورزش عنوان کرده‌اند (احمدی و همکاران، ۱۳۹۱). ورزش و مسابقات ورزشی نقش مهمی در شناخت مشارکت و تشریک مساعی بین افراد، مکاران، مسئولیت‌پذیری و بروز استعدادهای اجتماعی، تحکیم ارتباطات اجتماعی، تقویت همبستگی و مشارکت اجتماعی، ارتقای سلامت روانی و جسمی، پرورش اخلاق انسانی و اجتماعی، تقویت و ارتقاء سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و انسانی، گسترش روابط بین‌الملل و ارتباطات میان فرهنگی، تقویت تفاهم و توسعه صلح و ... دارد (مرادی و همکاران، ۱۳۹۳). احمدزاده و همکاران، (۱۳۹۳) در مهمترین چالش فرهنگی ورزش را در کم‌رنگ شدن

^۱ - <http://www.olympic.ir/fa/aboutnoc/nochistory>

معنویت بین ورزشکاران و همچنین شادابی و سرخوشی مردم در کسب پیروزی را فرصت فرهنگی ورزش استان مازندران می‌دانند. رضمانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۵) نیز توسعه فرهنگ اجتماعی، توسعه فرهنگ سیاسی، توسعه فرهنگ اقتصادی، تقویت هویت ملی دینی و توسعه آموزشی و فناوری اطلاعات را به عنوان عوامل مؤثر در توسعه فرهنگی در ورزش قهرمانی بیان کرده‌اند. چیرستی فرهنگ ورزش بر غنای محتوا و اهداف برنامه‌ها و نگرش‌های سازمانی می‌افزاید. اما در کمتر منابع تحقیقاتی علمی می‌توان تعریفی از فرهنگ ورزش دید و این امر مفهوم نتایج حاصله در این نوع تحقیقات را برای خوانندگان با ابهام همراه کرده است (کشکر و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۴).

کشکر و همکاران، (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه‌های آن با تکیه بر آرای متخصصان، ورزشکاران و دست‌اندرکاران ورزش کشور» به دنبال تعریفی روشن از فرهنگ در ورزش هستند که در تعریف ارائه شده، آمده است: «فرهنگ ورزش یعنی مجموعه باورها و مفروضات انسانی مورد انتظار جامعه در ورزش و رفتار بر اساس ارزش‌ها و هنجارهای مطلوب جامعه شامل رفتار محترمانه با رعایت اخلاق و تکریم فرهنگ سایر ملل و اقوام و ایجاد عادت به ورزش از طریق مدیریت منابع برای خلق شرایط و امکانات ورزش کردن و نمایش نموده‌های ملموس زیبایی شناختی و هنرمندانه به عنوان مصنوعات ورزش در جامعه».

اگرچه پژوهشگران در این تحقیق سعی کرده‌اند، تعریفی جامع ارائه کنند و این تعریف در نوع خود نیز قابل توجه و با اهمیت است، اما برخی از واژه‌های مورد استفاده، کژتابی دارند. رفتار محترمانه در این تعریف در جوامع و گروه‌های مختلف، معانی و تعاریف متفاوتی دارد و برداشت یکنواختی از این واژه صورت نمی‌گیرد، از این رو این تعریف را نمی‌توان یک تعریف جامع برای فرهنگ ورزش قلمداد کرد. یافته‌های عابدی و همکاران، (۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان «شناسایی ابعاد و رویکردهای توسعه فرهنگی ورزش و عوامل مؤثر بر آن» نشان داد: «از مجموع ۱۳۵ گزاره کد گذاری شده، ۲۳ مقوله به عنوان عوامل مؤثر، در قالب سه رویکرد (۱) رواج و مشارکت در ورزش (۲) توسعه ارزش، اخلاق و هویت بومی و ملی در ورزش (۳) ورزش به‌عنوان ابزار و هدف توسعه، شناسایی و دسته‌بندی شدند. بر این اساس، سیاست‌های کلی و منویات رهبری، توسعه نظام ورزش، توجه به رویکرد سلامت، توسعه اجتماعی، توسعه سیاسی، توجه به خانواده و اوقات فراغت، توجه به ارزش، اخلاق، هویت بومی و ملی، توجه به ورزش قهرمانی، توجه به ورزش همگانی و تربیتی، شاخص‌های توسعه کمی ورزش، مدیریت و برنامه‌ریزی، توسعه اقتصادی و زیرساختی ورزش، توسعه سرمایه‌گذاری، توجه به ورزش‌های بومی و محلی، توسعه فرهنگ ورزش، توسعه علمی و آموزشی، رسانه و تبلیغات، توسعه حقوقی ورزش، توجه به نظام تشویق و تنبیه، نظارت و ارزیابی، مشارکت بخش خصوصی، توسعه فرصت‌های برابر و توجه به توسعه ورزش بانوان بودند. بر اساس نتایج این تحقیق، توسعه فرهنگی ورزش به‌عنوان یک هدف، به هماهنگی و هم‌افزایی تمام عناصر تأثیرگذار بر آن وابسته است». نتایج تحقیق جوادپور و راسخ، (۱۳۹۸) با عنوان «نقش ورزش و توسعه دیپلماسی ورزشی در پیشبرد سیاست‌های فرهنگی-اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران»، چالش‌ها و ضعف‌های مختلف شامل نبود خط‌مشی‌های روشن و شفاف، نداشتن آگاهی و دانش لازم در این زمینه، عدم شناخت ظرفیت‌های بالقوه دیپلماسی فرهنگی ورزشی را مشخص می‌کند و پیشنهادها و اقداماتی را در زمینه تحقق اهداف دیپلماسی ورزشی از طریق میزبانی رویدادهای بین‌المللی، حضور در رویدادهای بین‌المللی، اعزام مربیان و ورزشکاران، بستر رسانه ملی، استفاده از ستارگان و نخبگان ورزشی و عضویت هدفمند در مجامع بین‌المللی ارائه می‌دهد.

خداپرست و همکاران، (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «نقش ورزش در توسعه رفتارهای اخلاقی و فرهنگی» نشان دادند: «ورزش بر روحیه ورزشکاران (۰/۸۱۷)، مسئولیت شخصی (۰/۷۹۳)، مراقبت و ارتباط (۰/۷۸۳)، مسئولیت اجتماعی (۰/۷۶۸) اثر مستقیم، مثبت و معنی‌داری دارد؛ اثر آن بر متغیر ثبات قدم (۰/۰۳-) معنی‌دار نبود. بنابراین بر پایه این مدل، می‌توان به ارزیابی ابعاد رفتارهای اخلاقی و فرهنگی در میان جوانان ورزشکار پرداخت و همچنین اطلاعات علمی در زمینه اقدامات ضد اخلاقی را که باید باشگاه‌های فرهنگی و ورزشی برای جلوگیری از ایجاد آن در میان ورزشکاران از نظر توسعه مدیریتی انجام دهد، فراهم سازد».

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

ارزیابی عملکرد و یا شناخت کارکردهای سازمان‌ها، به ابزار و شاخص مناسب نیاز دارد. برای اینکه بتوان میزان نقش و عملکرد یک سازمان را بر اساس مولفه‌ای مشخص سنجید، ابتدا باید شاخص‌های آن مولفه تبیین و بر اساس آن اندازه‌گیری صورت گیرد. طبعاً برای اندازه‌گیری مولفه فرهنگ در سازمان‌های ورزشی نیز باید شاخص‌های فرهنگی قابل سنجش در سازمان‌های ورزشی تبیین و مشخص شوند. سازمان‌های ورزشی در عرصه‌ی مسایل و موضوعات فرهنگی و اجتماعی از طریق توانمندی‌های مختلف ورزش نقش بسزایی در فرهنگ جوامع مختلف دارند. اهمیت و نقش سازمان‌های ورزشی در عرصه‌ی شکل‌دهی فرهنگ عمومی جامعه انکارناپذیر است. وزارت ورزش و جوانان به عنوان یکی از سازمان‌هایی که موثر در ترویج و نهادینه سازی فرهنگ عمومی جامعه، نقش بسیار مهم و حائزاهمیتی در سیاستگذاری فرهنگی دارد.

در واقع، مفروض اصلی این مطالعه آن است که نقش و کارکرد ویژه‌ی این سازمان‌ها صرفاً در بحث ورزش و سیاست‌گذاری ورزشی نیست، بلکه این سازمان‌ها عهده‌دار بخشی از سیاست‌گذاری و کارکردهای مختلف فرهنگی نیز هستند و منحصر کردن وظایف آن‌ها صرفاً به امر ورزش نوعی محدود نمودن شرح وظایف است.

حال این سؤال طرح می‌شود که نقش و کارکرد فرهنگی در سازمان‌های ورزشی چیست؟ چگونه سیاست‌های فرهنگی صورت‌بندی و تدوین شده است و اجرا می‌شوند؟ اساساً جنبه‌های موردنظر سیاست‌های فرهنگی در برنامه‌های کلان این سازمان‌ها کدامند؟ به عبارتی دیگر، مؤلفه و شاخص‌های اصلی و اساسی فرهنگ در ساختار و کارکرد فرهنگی در سازمان‌های ورزشی کشور ایران کدام است؟ و آیا از بستر و رهگذر برنامه‌های عملیاتی مدون و مصوب در این سازمان‌ها می‌توان به مدل یا الگوی مناسب برای بهبود و توسعه فرهنگ کشور دست یافت؟ این تحقیق سعی دارد تا پاسخ یا پاسخ‌هایی مناسب و منطقی برای این سؤالات و سئوالاتی از این دست وجود پیدا کند؛ بنابراین، برای تحقق این هدف، با بررسی اسناد بالادستی و تکالیف تبیین شده برای سازمان‌های مورد بحث و همچنین دیدگاه خبرگان و صاحب‌نظران در اسناد علمی، مورد بررسی و کنکاش قرار گیرد.

روش‌شناسی تحقیق

مطالعه حاضر از منظر هدف از نوع توسعه‌ای، از حیث داده‌ها، کیفی و ماهیت توصیفی دارد. محقق از داده‌های ثانویه استفاده کرده که این داده‌ها از مقالات تحقیقی، نشریات، وب سایت‌ها، بلاگ‌های مربوطه، گزارشات و غیره جمع‌آوری شده و بر پایه‌ی اسناد و مدارک و پژوهش‌های پیشین استوار است. از اهداف این تحقیق یافتن نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی در کشور ایران و موضوعات فرهنگی قابل طرح در ورزش است. طی بررسی ادبیات فرهنگ و کارکرد آن در ورزش و اثربخشی آن و همچنین ساختار فرهنگ در سازمان‌های ورزشی بازخوانی شده و مورد بحث قرار گرفته است. در بخش دیگر، سطوح مدیریت، ساختار و وظایف بررسی و موضوعات فرهنگی و قلمروی فرهنگی در ورزش مقوله‌بندی و کدگذاری شد. با مرور مستمر از بحث فرهنگ و ارتباط اثربخش آن در ورزش با تحصیل نظرات اندیشمندان و پژوهشگران از مباحث مطرح شده در همایش‌ها و سمینارهای مرتبط با فرهنگ و ورزش و همچنین ادبیات موضوع و مقالات ارائه شده در منابع علمی به صورت هدفدار و در جهت پاسخ‌گویی به سؤالات تحقیق مرور شده است. با توجه به اینکه پژوهش‌های محدود در زمینه کارکرد فرهنگی سازمان‌ها منتشر شده است؛ بنابراین برای یافتن پاسخ سؤالات و دستیابی به یک بررسی جامع، به خلاصه سازی و مقوله‌بندی مقالات نیاز است. به این منظور و با بهره‌گیری از شیوه اسنادی، پژوهش‌های قابل استفاده برای پاسخگویی به سؤالات زیر، سود برده می‌شود:

۱- نقش اصلی فرهنگ در ورزش کدامند؟

۲- ساختار سازمانی فرهنگ در ورزش چگونه است؟

۳- چه موضوعات مدیریت فرهنگی از طریق ورزش قابل طرح و ارایه هستند؟

یافته‌ها

۱- سطوح مدیریت در سازمان‌های فرهنگی

سازمان‌های فرهنگی دولتی از زاویه سطوح مدیریتی مطابق جدول ۱ از هم باز شناخته می‌شوند (عباداتی و عباداتی جهرمی، ۱۳۹۴: ۱۶):

جدول ۱. سطوح مدیریت در سازمان‌های فرهنگی

ملاحظات	متولی	کارکرد و نقش	سطوح مدیریت
۱- در حوزه تصویب قوانین مربوط به بخش فرهنگ. ۲- در حوزه سیاست‌گذاری عام در بخش فرهنگ.	۱- مجلس شورای اسلامی، ۲- شورای عالی انقلاب فرهنگی.	سازمان‌هایی که امر سیاست‌گذاری‌های کلان را انجام می‌دهند.	۱. بخش سیاستگذار و راهبردی
	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صداوسیما، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت آموزش و پرورش، سازمان ملی جوانان	در این حوزه سیاست‌های کلان بخش اول به روش تبدیل می‌شود	۲. بخش میانی یا پشتیبانی؛ وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط
		عملیاتی کردن و پیاده‌سازی سیاست‌های بخش راهبردی بر مبنای قوانین و آیین‌نامه‌هایی است که بخش میانی طراحی می‌کند.	۳. بخش اجرایی یا مجری
۱- نظارت بر کلیه امور کشور بر اساس قانون اساسی، ذاتی و جزء لاینفک وظایف مجلس است. ۲- به عنوان مهمترین دستگاه سیاست‌گذار که اصول، خط‌مشی‌ها و برنامه‌های فرهنگی را تبیین و تصویب می‌کند و لازم است تا بر حسن اجرای آن‌ها نظارت داشته باشد. ۳- این سازمان بر اساس قانون جنبه ملی داشته و از نظر مدیریتی تابع رهبری بوده و هیچ‌یک از قوای سه‌گانه به صورت مستقل اعمال نفوذی در آن ندارند، به همین منظور شورایی متشکل از نمایندگان قوای سه‌گانه کشور، سیاست‌گذاری و نظارت بر آن را اعمال می‌کنند.	۱- مجلس شورای اسلامی، ۲- شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۳- سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی	این بخش مراقبت می‌نماید تا امور فرهنگی توسط سازمان‌های ذی‌ربط منطبق با سیاست‌های فرهنگی، مورد اجرا گذاشته شوند.	۴. بخش نظارتی

مأخذ: عباداتی و عباداتی جهرمی، ۱۳۹۴: ۱۶

۲- سازمان‌های ورزشی

نقش و کارکردهای فرهنگ سازمانی ورزشی..

وزیر ورزش دارای رابط‌های مستقیم با شورای عالی ورزش است. شورای عالی ورزش نیز با وزارت آموزش و پرورش و آموزش عالی (دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام‌نور، دانشگاه‌های نظامی و انتظامی)، وزارت کشور (شهرداری‌های سراسر کشور و سایر سازمان‌های مردم‌نهاد)، وزارت کار و رفاه، ستاد کل نیروهای مسلح (ارتش، سپاه و ناجا)، کمیته ملی المپیک و ملی پارالمپیک، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت اقتصاد و دارایی و مجمع اتحادیه‌های ورزشی در ارتباط است (آجرلو و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۴۹). برخی از سازمان‌های ورزشی کشور عبارتند از:

- ۱- وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران
- ۲- کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران
- ۳- فدراسیون‌های ورزشی
- ۴- سازمان‌های ورزشی وابسته به شهرداری‌های کشور
- ۵- سازمان‌های تربیت بدنی و ورزش وابسته به سازمان‌های نظامی و انتظامی (نیروهای مسلح)
- ۶- معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش
- ۷- اداره کل تربیت بدنی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۸- ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها

۳- سطوح مدیریتی فرهنگ در ورزش

بر اساس سطوح مدیریتی فرهنگی کشور و ساختارهای سازمانی ورزش کشور، سطوح مدیریت فرهنگی در ورزش به شرح جدول ۱ است:

جدول ۲. سطوح مدیریت فرهنگی در ورزش

متولی	سطوح مدیریتی
۱- شورای عالی انقلاب فرهنگی ۲- مجلس شورای اسلامی ۳- وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران ۴- کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران	۱. بخش سیاست گذار و راهبردی
۱- فدراسیون‌های ورزشی ۲- ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها ۳- سازمان‌های ورزشی وابسته به وزارتخانه‌های مختلف، نیروهای مسلح، شهرداری‌ها	۲. بخش میانی یا پشتیبانی
۱- کمیته‌های فرهنگی در فدراسیون‌های ورزشی ۲- معاون فرهنگی و امور جوانان در ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها ۳- کمیته‌های فرهنگی در هیات‌های ورزشی	۳. بخش اجرایی با مجری
۱- مجلس شورای اسلامی ۲- شورای عالی انقلاب فرهنگی ۳- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ۴- وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران ۵- کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران	۴. بخش نظارتی

مأخذ: یافته‌های پژوهش

۴- ساختار سازمانی

ساختار به صورت رسمی، تعیین کننده چهارچوب امور سازمان و اختیارات و نیز نوع هماهنگی و ارتباطات میان آن‌ها است (کوانجن و یژوانگ، ۲۰۱۳: ۲۳۰). با وجود ساختار مناسب، افراد در سازمان سریع‌تر می‌توانند اطلاعات را به دست آورند و تصمیم‌گیری نمایند؛ در نتیجه، سرعت واکنش سازمان‌ها در برابر متغیرهای محیطی نیز بیشتر خواهد شد (داونپورت و پروساک^۲، ۱۹۹۸: ۸۹). ساختار، آینه تمام‌نمای قواعد، مقررات، رویه‌ها، استانداردها، جایگاه تصمیم‌گیری، نحوه ارتباطات، تفکیک بخش‌ها، مشاغل و تلفیق آن‌ها و سلسله مراتب اختیارات است. مفهوم نسبتاً ساده و ملموس از ساختار به شکل نمودار سازمانی، نمایان می‌شود که یک نماد قابل رؤیت از کل فعالیت‌ها، شیوه‌های ارتباطی و فرایندهای سازمانی است. به طور کلی، نمودار سازمانی خلاصه‌ای از واقعیت ساختار سازمانی است (رابینز، ۱۳۷۹). رابینز ساختار سازمانی را از اجزای سازمان می‌داند از سه عنصر پیچیدگی^۳، رسمیت^۴ و تمرکز^۵ تشکیل شده است (رابینز، ۱۳۸۱: ۲۲). کارایی و اثربخشی سازمان‌ها به عوامل مختلفی مانند دانش و مهارت کارکنان، روش‌ها و دستورالعمل‌های کاری، ارتباطات درون سازمانی و برون سازمانی و ساختار سازمانی وابسته است که ساختار سازمانی، مهمترین عامل مؤثر بر کارایی است؛ زیرا سایر عوامل را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین اگر ساختار سازمانی دچار ایراد باشد طبیعتاً آن سازمان نمی‌تواند کارآمدی و اثربخشی لازم را داشته باشد (شیرانی و همکاران، ۱۳۹۱: ۶). نمودار سازمانی وزارت ورزش جمهوری اسلامی ایران دارای پیچیدگی فراوانی به لحاظ تفکیک افقی و عمودی می‌باشد و به نظر می‌رسد که طراحان این ساختار با نگاه تخصص‌گرایانه به امور، کارها را بسیار ریز و تخصصی نموده‌اند و با تدبیری زیرکانه با گسترش مشاغل در زمانی که قانون اجازه این کار را می‌داده است، تلاش نموده‌اند تا با نیم‌نگاهی رفاهی و مساعدتی به کارکنان، هم افراد از این مشاغل بهره‌مند شوند و هم اینکه در آینده با توسعه فعالیت‌ها، راه برای تعریض ساختار سازمانی باز باشد، اما در حال حاضر، تفکیک افقی زیاد و سلسله‌مراتب متعدد، منجر به پیچیدگی زیاد ساختار سازمانی در این وزارتخانه شده است. از سوی دیگر، این ساختار سنتی عمودی باعث تمرکز بسیاری از وظایف در دست مدیران عالی شده است (آجرلو و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۵۰).

۱-۴) ساختار وزارت ورزش و جوانان

ساختار تشکیلاتی در وزارت ورزش و جوانان در طول زمان، فربه‌تر، پیچیده‌تر و دارای سلسله مراتب بیشتر شده است و این پیچیدگی بر چابکی آن اثر منفی داشته است (آجرلو و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۵۰). نقش مهم ادارات ورزش و جوانان استان‌ها به عنوان اهرم اجرایی وزارت ورزش و جوانان مغفول مانده است (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۴: ۵۳۶). نمودار تشکیلاتی سازمانی وزارت ورزش و جوانان در دیاگرام ۱ آمده است.

دیاگرام ۱. ساختار سازمانی وزارت ورزش و جوانان

^۱ - Quanyen & Yezhuang

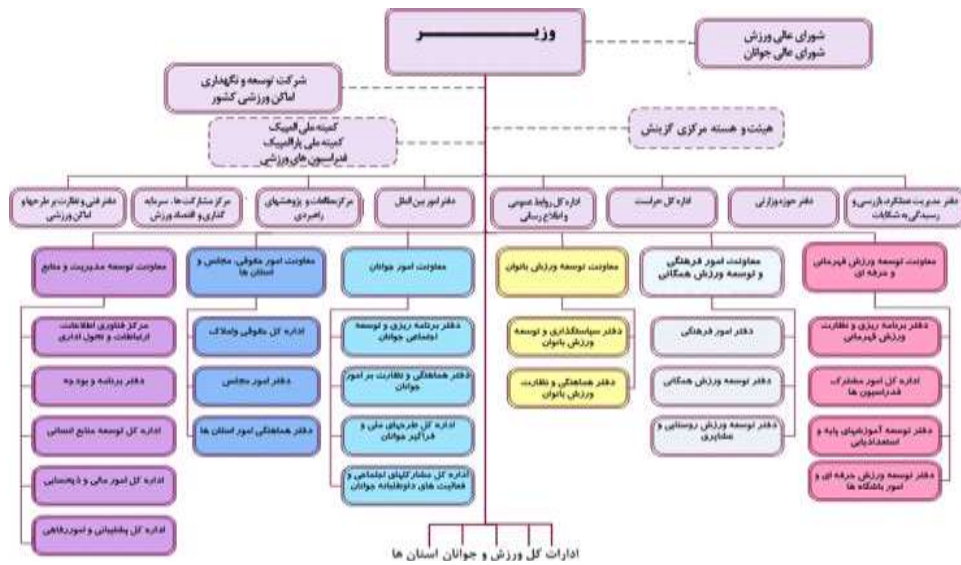
^۲ - Davenport & Prusak

^۳ - Complexity

^۴ - Formalization

^۵ - Centralization

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

مأخذ: سایت وزارت ورزش و جوانان

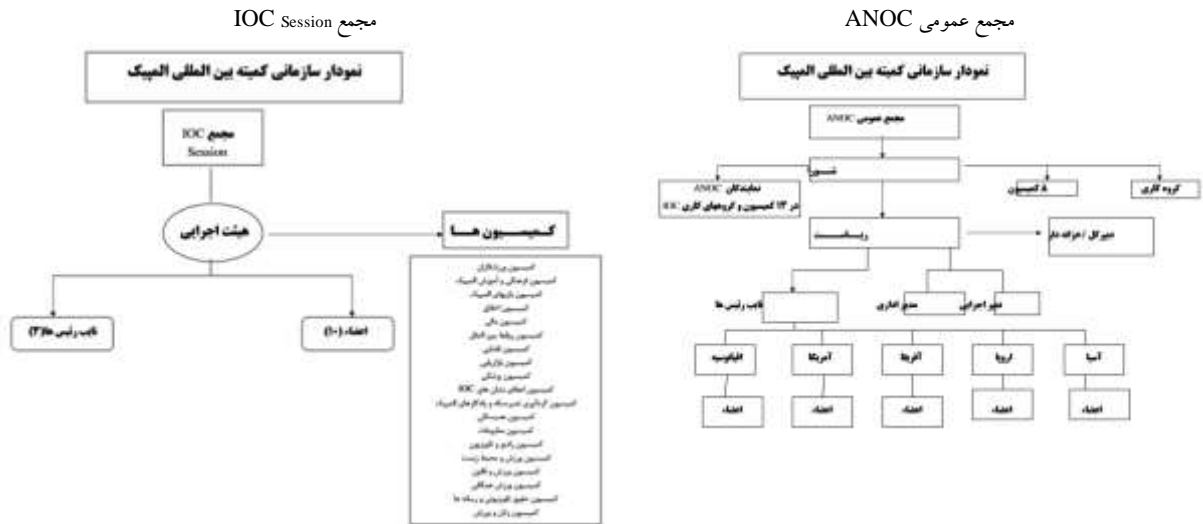
چارت وزارت ورزش و جوانان شامل شش معاونت ساماندهی امور جوانان، امور فرهنگی و تربیتی، توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، امور بانوان و توسعه ورزش همگانی، حقوقی، امور مجلس و هماهنگی امور استان‌ها و توسعه منابع و پشتیبانی است. شورای عالی ورزش و جوانان، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی، خبرگزاری برنا، کمیته ملی المپیک، کمیته ملی پارالمپیک و گزینش بخش‌هایی هستند که به صورت مستقیم با شخص وزیر در ارتباط هستند.

متولی فرهنگ در ساختار تشکیلاتی وزارت ورزش و جوانان به واحدهایی با عنوان معاونت امور فرهنگی و توسعه ورزش همگانی است که این معاونت دارای سه دفتر با عناوین؛ ۱- دفتر امور فرهنگی، ۲- دفتر برنامه‌ریزی تربیتی و ۳- دفتر برنامه‌ریزی ازدواج و تعالی خانواده است.

۲-۴) ساختار کمیته ملی المپیک

کمیته ملی المپیک زیر نظر ساختار وزارت ورزش و جوانان است. دو ساختار سازمانی برای فعالیت‌های کمیته بین‌المللی المپیک وجود دارد. دی‌اگ‌رام ۲، ساختار سازمانی کمیته بین‌المللی المپیک بر اساس مجمع IOC Session و ساختار سازمانی کمیته بر اساس مجمع عمومی ANOC را نشان می‌دهد. فعالیت‌های کمیته ملی المپیک بر مبنای مجامعی که ذکر شد، صورت می‌گیرد.

دیاگرام ۲. ساختار سازمانی کمیته بین‌المللی المپیک
مجمع عمومی ANOC

مأخذ: سایت کمیته ملی المپیک

مطابق ساختار سازمانی مجمع IOC Session، فرهنگ به همراه آموزش در کمیسیون فرهنگی و آموزش المپیک قرار دارد. در این ساختار فرهنگ نتوانسته نقش مستقلی ایفا کند و عنصری منحصر به فرد دیده نشده است. بلکه فرهنگ به همراه آموزش است که قطعا بخشی از انرژی و توان و منابع مادی، انسانی و مالی کمیسیون مذکور صرف آموزش شده و همه انرژی اعضای کمیسیون به فرهنگ اختصاص نمی‌یابد. از سوی دیگر از منظر شاخص‌های یونسکو مفاهیمی همچون: «اخلاق»، «همبستگی»، «مطبوعات»، «رادیو و تلویزیون»، «گردآوری تمبر، سکه و یادگارهای المپیک» و «محیط زیست» از مباحث فرهنگی هستند، در حالی که این مفاهیم در کمیسیون‌های مجزا و خارج از کمیسیون فرهنگی قرار گرفته‌اند.

دیاگرام ۳. نمودار سازمانی شورای المپیک آسیا

مأخذ: سایت کمیته ملی المپیک

دیاگرام ۳ بیانگر نمودار سازمانی شورای المپیک آسیا است. در این ساختار نیز فرهنگ در کنار آموزش در یک کمیته با عنوان «کمیته آموزش و فرهنگ» تنظیم شده است. فرهنگ به عنوان یک عنصر مهم و با کارکردهای اساسی دیده نشده است.

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

۳-۴) ساختار سازمانی ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها

ساختار سازمانی ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها از الگوی یکنواختی پیروی می‌کند. این ساختار در دیاگرام ۴ قابل مشاهده است:

دیاگرام ۴. ساختار سازمانی ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها

مأخذ: سایت ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها

همانطور که در دیاگرام ۴ مشاهده می‌شود، بخش فرهنگ در قالب معاونت فرهنگی و امور جوانان قرار دارد و در بخش ورزش ساختار و عنصر فرهنگ وجود ندارد. معاونت مورد بحث شامل سه گروه است که دو گروه با عناوین؛ «گروه ساماندهی امور جوانان»، «گروه مشارکت‌های اجتماعی جوانان» متولی امور جوانان بوده و یک گروه با عنوان «گروه فرهنگی و تربیتی» در ساختار تعبیه شده است که عهده‌دار مسئولیت‌های فرهنگی سازمان مورد بحث است.

۵- شرح وظایف و مسئولیت سازمان‌های ورزشی

همه سازمان‌ها مسئولیتی در راستای تحقق اهداف کلان کشور را بر عهده دارند، که سازمان‌های ورزشی نیز از این امر مستثنی نیستند. قانون‌گذار وظایفی را به عهده همه سازمان‌ها گذاشته است که در ایفای آن نقش باید جدیت داشته باشند. وظایف فرهنگی در سازمان‌های مورد مطالعه در جدول ۳ بیان شده است:

جدول ۳. شرح وظایف فرهنگی در سازمان‌های مورد مطالعه

نام سازمان	تعداد بندهای شرح وظایف	بندهای که به طور مستقیم به فرهنگ ارتباط دارند	بندهایی که به طور غیرمستقیم به فرهنگ ارتباط دارند	بندهای که واژه فرهنگ دارد	بندهایی که غیرمستقیم به فرهنگ اشاره دارند
وزارت ورزش و جوانان در حوزه ورزش	۲۵ بند	۱ بند	۲ بند	بندی که واژه فرهنگ دارد	بند ۱۸- احیاء و تقویت ورزش‌های ملی و روستایی و بازی‌های بومی، محلی و توسعه زیرساخت‌های آن و تلاش برای ارتقاء و ترویج جهانی آن‌ها با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط
کمیته ملی المپیک	۳۱ بند	۱ بند	۲ بند	بندی که واژه فرهنگ دارد	بند ۲۴- تدوین کتب، نشریات و مقالات ورزشی، فرهنگی و هنری و خبری مربوط به جنبش المپیک و مقررات فنی فدراسیون‌های بین‌المللی
فدراسیون‌های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۹ تیرماه ۱۴۰۰ مجلس شورای اسلامی)	۲۶ بند	۱ بند	۲ بند	بندی که واژه فرهنگ دارد	بند ۱۷- برنامه‌ریزی و اجرای امور فرهنگی و آموزشی در رشته/رشته‌های تحت پوشش.
بند ۲۰- حمایت از نهضت داوطلبی مرتبط با اهداف و وظایف.	بند ۱۹- تشویق و حمایت از مسئولیت‌پذیری در قبال حفظ محیط زیست.	بند ۲۲- اتخاذ تدابیر لازم برای مقابله با هرگونه تبعیض، خشونت و فساد در ورزش	بند ۲۴- همکاری و هماهنگی با بخش گردشگری و محیط زیست در بهره‌گیری از ظرفیت‌های ورزشی کشور	بند ۳۰- همکاری و هماهنگی با سازمان‌های ذیربط در حفظ به محیط سالم زیست و حفظ مراکز زیست محیطی	

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

<p>بند ۶ - بررسی و ایجاد زمینه‌های مناسب جهت گسترش ورزش و تفریحات سالم در روستاها و مناطق در سطح استان</p>	<p>بند ۲ - تلاش در راستای تحقق اخلاق اسلامی در ورزش و تربیت جوانان در سطح استان</p>	<p>بند ۲۶ - ساماندهی فعالیت‌های فراغتی نسل جوان متناسب با مقتضیات دوره جوانی در جهت سازندگی کشور و رفع محرومیت فرهنگی و اجتماعی جوانان در مناطق شهری و روستائی</p>	<p>بند ۱ - ایجاد بستر رشد تعالی، شادی و نشاط فرهنگ ورزش و سلامت در بین آحاد جامعه و نسل جوان</p>	<p>بند ۲</p>	<p>بند ۲</p>	<p>بند ۳۶</p>	<p>ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها - (استان یزد)</p>	
<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>بند ۱۴</p>	<p>سازمان ورزش شهرداری (تهران)</p>	
<p>ح: احداث و تجهیز پارک‌های عمومی به کتابخانه‌های مخصوص شهرداری.</p>	<p>د: تجهیز پارک‌های عمومی به کتابخانه‌های مخصوص شهرداری.</p>	<p>ب: هماهنگی با صدا و سیما جهت تهیه و اجرای برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی اعم از گفتگو، انیمیشن، تئاتر، فیلم تلویزیونی و یا سینمایی.</p>	<p>ه: تشویق مؤسسات ذی‌ربط جهت اجرای برنامه‌ها و مسابقات فرهنگی، هنری تشویقی برای عابران و رانندگان بازدیدکنندگان در فضاهای متعلق به شهرداری و تشریک مساعی با آن‌ها در جهت برگزاری نمایشگاه‌ها با آن‌ها.</p>	<p>د: طراحی و ساخت تندیس‌ها و یادمان‌ها در میادین و پارک‌ها در جهت تعظیم ارزش‌ها و شعائر مذهبی، فرهنگی و ملی و همچنین در جهت تقریب حس زیباشناسی در شهروندان با رعایت مقررات مربوط.</p>	<p>بند ۳</p>	<p>بند ۲</p>	<p>بند ۳۶</p>	<p>سازمان فرهنگی اجتماعی ورزشی شهرداری (اصفهان)</p>

مأخذ: یافته‌های تحقیق

آنچه مهم و اساسی به چشم می‌آید نبود شرح وظایف یکسان برای همه حوزه‌های تحت امر یک سازمان برای مقوله فرهنگ است. مثلاً ادارات کل ورزش و جوانان استان‌ها اگرچه از یک ساختار سازمانی الگو تبعیت می‌کنند ولی شواهد موجود در سایت‌های این ادارات از منظر شرح وظایف تفاوت‌های وجود دارد.

موضوعات فرهنگی

۱-۶) قلمرو مدیریت فرهنگی

قلمرو مدیریت فرهنگی شامل سه سطح سنتی، وسیع و ژرف است (صمدیان و سیدعلوی، ۱۳۹۰: ۴-۵):

۱-۱-۶) قلمرو سنتی؛ دارای دو کارکرد اصلی است یکی حفظ و ارائه موثر میراث فرهنگی به عامه مردم و دیگری مساعدت به هنر خلاق و مساعدت به انتشار و گسترده‌گی هنر است؛

۱-۲-۶) قلمرو وسیع؛ در این گرایش، قلمرو فرهنگی گسترده بزرگی دارد چون علاوه بر در نظر گرفتن محتوای هنر محروم اجتماعی را نیز مدنظر دارد؛

۱-۳-۶) ژرف قلمرو؛ این قلمرو که هنوز عمدتاً آرمانگر است تمام ادارات دولتی که باید برای توسعه فرهنگی بسیج شوند اگرچه تفکر درباره هدف‌های فرهنگی توسعه، همچون هدف‌های که به اصول پذیرفته شده مربوط می‌شود عمق بیشتری یافته است کاربرد عملی این هدف‌ها با محدودیت مواجه است.

۲-۶) موضوعات مدیریت فرهنگی

مدیریت فرهنگی در عرصه ورزش کشور را می‌توان در دو بعد، «سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی» و «مدیران و سیاست‌گذاران» دسته‌بندی نمود. بعد «سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی» شامل ۱۸ مقوله «مسئولیت اجتماعی»، «فرهنگ احترام به طبیعت و محیط زیست»، «روابط اجتماعی»، «نظم و انضباط اجتماعی»، «خانواده»، «آداب و رسوم و میراث فرهنگی»، «خوراک و تغذیه سالم»، «وطن دوستی و عرق ملی»، «دین و مذهب»، «رویدادهای اجتماعی»، «منش پهلوانی»، «پوشش و مدگرایی»، «علم و کتابخوانی»، «بهداشت و ایمنی»، «اقتصاد و معیشت»، «شناخت هنرهای ایران و جهان»، «فرهنگ سازمانی» و «حمایت از بازی‌های ملی و بومی» و در بعد «مدیران و سیاست‌گذاران» نیز تعداد ۵ مقوله شامل «اهداف و رویکرد فرهنگی»، «برنامه‌ها و سیاست‌های فرهنگی»، «سازماندهی و ساختار فرهنگی»، «بودجه فرهنگی» و «نظارت و کنترل حوزه فرهنگ ورزش» است.

موضوعات مدیریت فرهنگی در عرصه ورزش کشور در جدول ۴ آمده است. برخی از مقوله‌ها و شاخص تدوین شده همپوشانی داشته ارتباط تنگاتنگی بین آن‌ها وجود دارد. کارکرد برخی از شاخص‌ها به گونه‌ای است که می‌توان در دو یا چند مقوله قرار گیرد.

جدول ۴. موضوعات مدیریت فرهنگی در عرصه ورزش کشور

ملاحظات	شاخص	مقوله	بعد
	حمایت از زندانیان غیرعمد	مسئولیت اجتماعی	سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی
	خدمت‌رسانی به مردم		
	فرهنگ صلح و دوستی		
	گفتگوی تمدن و فرهنگ بین‌المللی		
	خدمت‌رسانی به مردم در زمان وقوع جنگ و حوادث پلیات		
	حمایت از کودکان کار		
	حمایت از زنان سرپرست خانواده		
	حمایت از افراد معلول و آسیب‌پذیر		

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

	پرداخت مالیات		
	فرهنگ نظارت عمومی بر سلامت جامعه		
	احترام به پیشکسوتان و بزرگان جامعه		
	شناخت و احترام به مشاهیر فرهنگ و ادب ایران و جهان		
	اخلاقی حرفه‌ای		
	حضور در مراسم و تشریفات حکومتی، ملی و محلی		
	همکاری با سازمان‌های مردم نهاد و بشر دوستانه		
	احترام به حقوق حیوانات	فرهنگ احترام به محیط زیست	
	احترام به طبیعت		
	خسارت به محیط زیست		
	نمادهای محیط زیستی ورزش		
	ترانه‌های محیط زیست		
	فرهنگ مصرف آب		
	فرهنگ متانت	روابط اجتماعی	
سنجیده رفتار کردن	آداب و معاشرت اجتماعی		
آداب و معاشرت با زنان			
آداب و معاشرت با آقایان			
آداب و معاشرت با مشاهیر و فرهیختگان			
آداب و معاشرت با مقامات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ...			
	فرهنگ ارتباطات در فضای مجازی و رسانه		
سنجیده سخن گفتن	فرهنگ گفتگوی اجتماعی		
	زندگی گروهی و اردوها		
استفاده از دوچرخه	فرهنگ رانندگی و رفت و آمد	نظم و انضباط اجتماعی	
استفاده از سیستم حمل و نقل عمومی			
فرهنگ پارتی بازی و رشوه	فرهنگ رعایت قوانین و مقررات		
فرهنگ قراردادهای و معاملات			
فرهنگ آپارتمان نشینی	فرهنگ شهرنشینی		
	فرهنگ تشکلهای صنفی		
	تکریم سالمندان	فرهنگ خانواده	
	صله رحم و ارتباطات خانوادگی		
	تحکیم خانواده (گرامیداشت خانواده)		
	روابط جنسی		
	تربیت فرزندان		
	مراعات آداب و سنن	میراث فرهنگی و آداب و رسوم	
به منظور تقویت فرهنگ اصیل در راستای مقابله با تهاجم فرهنگی	شناخت اساطیر ایرانی		
استفاده از صنایع دستی ایرانی	حمایت از میراث فرهنگی		
موزه			
فرهنگ مسافرت	اشاعه ارزش‌های گردشگری ایران و مناطق		
	شناخت عناصر فرهنگی خودی و دیگران (کشورهای دیگر)		
استفاده از نمادهای فرهنگی	اشاعه فرهنگ و مبادله		

پاسداشت زبان فارسی (معیار) و زبان‌های محلی (استفاده از زبان فارسی)			
استفاده از موسیقی ایرانی و محلی			
	خوراک و تغذیه تخصصی و ویژه‌ی ورزشی	فرهنگ خوراک و تغذیه	
	فرهنگ خوراک عام		
	وفاق ملی	فرهنگ وطن دوستی (پرستی) (عرق ملی)	
	وطن دوستی		
	احترام به پرچم و سرود ملی کشورها		
	احترام به تاریخ و گذشته خود و دیگران		
	تحکیم ارزش‌های قومیتی		
	شناخت هویت ملی		
	حس تعلق		
	دفاع از وطن و کشور		
	احترام به مناسک، اعیاد و عزاداری‌های مذهبی	فرهنگ دین و مذهب	
	احترام به مذهب و دین دیگران و رقبا		
	شناخت خرافه‌گرایی و پایبندی به موازین عقلی و دوری از خرافه‌گرایی		
	جشنواره‌های فرهنگی	رویدادهای اجتماعی	
	گردهمایی‌های فرهنگی		
راستی	پایبندی به سنت پهلوانی در فرهنگ ایران زمین	منش پهلوانی	
تواضع			
گذشت			
حرمت و عزت نفس			
رقابت و چشم و هم‌چشمی			
مردمداری			
برتری‌جویی و تشخص‌طلبی			
معنویت			
دوپینگ و سوءاستفاده از دارو	بازی جوانمردانه		
خشونت			
تقلب			
استفاده از پوشاک محلی	فرهنگ پوشش	فرهنگ پوشش و مدگرایی	
استفاده از لباس‌های بسیار تنگ			
استفاده از تولیدات داخلی لباس			
تتو و خالکوبی	مدگرایی		
آرایش مو			
برداشتن ابرو در مردان			
استفاده بیش از حد از لوازم آرایشی توسط خانم‌ها			
ورود عناصر فرهنگ جدید	ساخت کتابخانه در مناطق محرم	فرهنگ علم و کتابخوانی	
	تجهیز کتابخانه‌ها		

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

	مطالعه روزانه		
	ترویج کتابخوانی		
	ترویج علم و مدیریت دانش		
	آراستگی و نظافت		
آسیب رساندن به خود	بهداشت روانی	فرهنگ بهداشت و ایمنی	
آسیب رساندن به دیگران			
	بهداشت جسمی		
	فرهنگ مصرف‌گرایی	فرهنگ اقتصاد و معیشت	
	تولیدات داخلی		
	استفاده از امکانات و تجهیزات داخلی کشور به جای خارجی		
تاریخ ستما و تاتر	رفتن به سینما	شناخت هنرهای هفت‌گانه (فرهنگ سینما و موسیقی و غیره)	
حمایت از نقاشان	نقاشی		
شناخت هنرمندان بنام	رفتن به تئاتر		
تاریخ هنر	هنر عکاسی، هنرهای تجسمی		
رفتن به کنسرت	موسیقی		
تاریخ موسیقی			
گوش کردن موسیقی ایرانی			
	نوآوری و خلاقیت و ابداع	فرهنگ سازمانی	
	حل مساله		
	کار گروهی و تیمی		
	سوارکاری	حمایت از بازی‌های ملی، بومی و محلی	
	تیراندازی		
	شنا		
	حمایت از ورزش جوانان		
	بازی‌های بومی و محلی		
		اهداف و رویکرد فرهنگی	مدیران و سیاست‌گذاران
		برنامه‌ها و سیاست‌های فرهنگی	
		سازماندهی و ساختار فرهنگی	
		بودجه فرهنگی	
		نظارت و کنترل حوزه فرهنگ ورزش	

مأخذ: یافته‌های تحقیق

شاخص‌های فرهنگی قابل طرح در سازمان‌های ورزشی در دیاگرام ۵ بیان شده است.

دیاگرام ۵. شاخص‌های فرهنگی قابل طرح در سازمان‌های ورزشی

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۶- کارکرد سازمان‌های ورزشی در حوزه فرهنگ

نظریه کارکردگرایی که از دیدگاه هربرت اسپنسر و امیل دورکیم نشأت می‌گیرد برای هر پدیده اجتماعی، کارکرد معینی را قائل می‌شود و این وظیفه کارکردی بر دوام و اداره جامعه موثر است (نیک نژاد، ۱۳۸۹: ۲۷). از نگاه این مکتب، جامعه مانند یک نظام سازمان یافته، باثبات و منسجم در نظر گرفته می‌شود که اکثر افراد آن درباره ارزش‌های اساسی با یکدیگر توافق دارند. در شرایط عادی کلیه عناصر نظام اجتماعی از قبیل: مدرسه، خانواده یا دولت متناسب با یکدیگر عمل می‌کنند و هر عنصر در مجموعه نظام اجتماعی نقشی در جهت ثبات کل جامعه ایفا می‌کند. هرگونه تغییر اجتماعی به مثابه حالتی ویرانگر تلقی می‌شود. مگر اینکه نسبتاً آرام انجام پذیرد. زیرا تغییر در بخشی از نظام معمولاً تغییر در ساختار اجزاء نظام را در پی دارد. این دیدگاه از آن جهت که گرایش به محافظه کاری و تثبیت وضع موجود دارد، مورد انتقاد اساسی قرار گرفته است (رحمانی فیروزجاه و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۱). کارکرد نمادین ورزش شامل کارکردهایی چون هویت جمعی، چهره‌های حماسی و رویدادهای افسانه‌ای است (دوفرانس، ۱۳۸۵). کارکردگرایان در سنجش عناصر اجتماعی مانند ورزش به سهم و نقش آن در ثبات اجتماعی تأکید و توجه دارند. کارکردگرایان ورزش را به مثابه نهاد شبه‌مذهبی^۱ در نظر

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

می‌گیرند که با استفاده از مراسم و تشریفات خاص خود به تقویت ارزش‌های مشترک بین افراد و جامعه می‌پردازد (رحمانی فیروزجاه و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۲).

از منظر کارکردگرایان ساختی، کارکردهای ورزش شامل افزایش سازگاری روانی و اجتماعی افراد، جامعه‌پذیری با نقش‌های اجتماعی، همبستگی اعضای جامعه، ایجاد هویت ملی و اجتماعی و به خصوص تحرک اجتماعی می‌باشد (نیکسون و فرج^۱، ۱۹۹۶). ورزش به عنوان یک عنصری قوی و فعال، نقش مؤثری در جامعه رو به توسعه امروزی ایفا می‌کند و استمرار و تداوم آن در ارتقاء سطح فرهنگی جامعه تأثیر دارد (محسنی، ۱۳۸۸: ۵۱). با توجه به ارتباط متقابل بین ورزش و فرهنگ حاکم بر یک جامعه و تأثیرات متقابل آن‌ها بر یکدیگر، می‌توان کارکردهای ویژه‌ای برای ورزش در حوزه فرهنگ به شرح زیر انتظار داشت:

۱- انتقال و اشاعه فرهنگ ایرانی

۲- مبادله فرهنگی

۳- آگاهی و دانش و شناخت فرهنگی خود و دیگران (کشورهای رقیب و دوست)

۴- ترویج علم، فرهنگ و ادب ایرانی

۵- احترام به فرهنگ خودی و دیگران

۶- تکامل فرهنگی اجتماعی

۷- حفظ سرمایه فرهنگی و اجتماعی

۸- همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد و بشر دوستانه

۹- مراسم و تشریفات حکومتی، ملی و محلی

۱۰- احترام به تاریخ و گذشته خود و دیگران

۱۱- نمود فرهنگ ایرانی در بازی‌های رایانه‌ای

۱۲- آموزش و نهادینه‌سازی فرهنگ ملی‌گرایی

۱۳- شناخت چالش‌های فرهنگی ورزشکاران، مربیان، داوران، هواداران و تماشاگران

۱۴- تقویت فرهنگ اصیل در راستای مقابله با تهاجم فرهنگی

۱۵- گفتگوی فرهنگی و تمدنی

راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های سازمان‌های ورزشی به گونه‌ای تنظیم و هدایت شوند تا کارکردهای پیش‌گفته در حوزه مدیریت فرهنگی و ورزشی و جامعه ورزشی کشور نمود عینی داشته باشد.

کارکردها و قابلیت ورزش در بهبود و توسعه فرهنگ بسیار زیاد است. بنابراین انتظار می‌رود سیاستگذاران و مدیران فرهنگی کشور به خصوص مدیران فرهنگی سازمان‌های ورزشی از ظرفیت‌های موجود بهترین نحو استفاده کنند و به توسعه کشور در ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی گام بردارند.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه ورزش در زندگی مردم دنیا نقش مهمی دارد و میلیون‌ها نفر به آن اشتغال دارند (وید، ۲۰۱۹). پدیده‌ی ورزش در همه‌ی جوامع بشری، جایگاه ویژه‌ای دارد. جامعه‌شناسان از آن به‌عنوان آشکارترین نماد زندگی اجتماعی و فرهنگی یاد می‌کنند و آن را در عقلانی شدن زندگی اجتماعی و توسعه‌ی جوامع مدرن مؤثر می‌دانند (سندویک، ۲۰۱۹). پدیده تماشاگری ورزش هنگامی که از هیجان‌ات زودگذر فاصله گرفته و به حالت یک جریان اجتماعی مستحکم تبدیل می‌شود، روابط اجتماعی و همبستگی‌های فکری و عملی بخش‌های مختلف مردم را توسعه بخشیده و موجبات انتقال هنجارها و ارزش‌های فرهنگی مشترک و تسریع و سهولت فرهنگ‌پذیری جمعی می‌شود و انتقال و تبادل فرهنگی را توسط تماشاچیان در جامعه یا در سطح قاره‌ها و بین‌المللی

فراهم می‌کند (مرادی و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۶). تماشای ورزش و مسابقات ورزشی در یک جریان سالم و با فرهنگ، موجب تحکیم روابط اجتماعی، همزیستی مسالمت‌آمیز، همبستگی بشری، تبادل فرهنگی، تعالی انسان‌ها و ترقی اجتماعی خواهد بود و این، همان سرمایه‌ای است که پیرو دو کوبرتن در بنیانگذاری ورزش جدید در متن ورزش جستجو می‌کرد (آقاپور، ۱۳۹۲).

مولفه‌ها و شاخص‌های فرهنگی در حوزه ورزش به برقراری هدف‌های واقعی و شناخت مراحل کنترل کمک کرده و تنگناها و محدودیت‌های انجام کار را به روشنی نشان می‌دهد و به مدیران فرهنگی و ورزشی کمک می‌کند که فعالیت‌های گذشته را تجزیه و تحلیل نموده و برای فعالیت‌های جدید برنامه‌ریزی کنند. این شاخص‌ها همچنین برای مقایسه بین بخش‌های مختلف حوزه ورزش در داخل و خارج و ایجاد رقابت بین آن‌ها بسیار مفیدند و به این علت است که اندازه‌گیری شاخص‌ها باید جز اولویت‌های نخست مدیریتی ورزشی قرار گیرد یک سیستم اندازه‌گیری شاخص‌های فرهنگی جز لاینفکی از سیستم اطلاعاتی مدیریتی است و نشان می‌دهد که منابع چگونه مصرف شده‌اند و توجه به کدام بخش‌ها می‌تواند در باید که استراتژی‌های انتخابی وی به درستی انجام می‌شوند یا نه؟ و یا نتایج حاصل از آن‌ها همان نتایج مورد انتظار است یا خیر؟ انتخاب و اندازه‌گیری شاخص‌های فرهنگی جدای از منافع استراتژیک آن کارکردهای تقویت‌کننده سودمند دیگری را نیز برای ورزش در بر دارد (تجاری، ۱۳۹۱).

برای مدیریت بهینه در هر حوزه‌ای، لازم است که سیاست‌های متناسب با آن حوزه اتخاذ شود و مسیر را برای رسیدن از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب هموار سازد. سیاست‌گذاری فرهنگی، شامل اصول و راهبردهای کلی و عملیاتی شده‌ای است که بر نوع عملکرد یک نهاد اجتماعی در امور فرهنگی استیلا دارند. به این اعتبار، منظومه‌ای سامان یافته از اهداف نهایی درازمدت، میان‌برد، قابل‌سنجش و نیز ابزارهای وصول به آن اهداف را در بر می‌گیرد (رضایی و شادالویی، ۱۳۹۲: ۹). بی‌توجهی به مسئولیت اجتماعی در سازمان‌های ورزشی، از منظر حقوقی و قانونی مشکلاتی را برای این سازمان‌ها ایجاد نمی‌کند، اما سبب می‌شود برخی فواید مالی، اعتباری و تبلیغاتی ناشی از مسئولیت اجتماعی را از این سازمان‌ها دور کند. از طرفی، بهبود عملکرد سازمان‌ها در خصوص مسئولیت اجتماعی می‌تواند به‌عنوان یک ابزار تبلیغاتی، سبب بهبود وجهه و اعتبار سازمان‌ها شود. بی‌توجهی به این مسئله در برنامه‌ریزی‌های سازمانی سبب شده است در عمل، از مسئولیت اجتماعی به‌عنوان راهکاری برای ارتقای اعتبار سازمانی استفاده نشود. ناآگاهی مدیران سازمان‌های ورزشی از نحوه‌ی ظرفیت‌سازی در سازمان‌های خود برای پاسخگویی به مسئولیت اجتماعی سبب شده است در سازمان‌های ورزشی برنامه‌ریزی مدونی برای ارتقای مسئولیت اجتماعی ایجاد نشود. افزون بر این، نبود ظرفیت‌سازی در سازمان‌های ورزشی سبب شده است تلاش‌های ایجادشده برای بهبود مسئولیت اجتماعی با شکست مواجه شود (وطن‌خواه و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۰۵). ایفای نقش و کارکرد اصلی فرهنگ در ساختار ورزش موجب بهبود و توسعه فرهنگ ایرانی می‌شود. این امر مستلزم آن است که سیاست‌گذاران، راهبرد و برنامه‌ی اصولی و منطبق با روش‌های علمی و صحیح تدوین و تنظیم شود.

پویایی سازمان‌ها، تحول و توسعه آن‌ها در سایه بازنگری رویه‌ها و سیاست‌های حاکم است، از این رو، ساختارها، وظایف و مسئولیت‌های بخش‌های فرهنگی سازمان‌های ورزشی به بازنگری نیاز دارند، از این رو، رویه‌ها و روش‌های مرسوم و کنونی باید مورد توجه قرار گیرند و مجدداً نگاهی تازه به آن‌ها داشته باشند. بازنگری سیاست‌ها و رویه‌ها موجود الزامی به نظر می‌رسد.

موضوعات مدیریت فرهنگی در عرصه ورزش کشور را در دو بعد، «سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی» و «مدیران و سیاست‌گذاران» دسته‌بندی شد. بعد «سبک زندگی ورزشکاران، مربیان، داوران و هواداران و تماشاگران ورزشی» در ۱۸ مقوله و در بعد «مدیران و سیاست‌گذاران» نیز تعداد ۵ مقوله قرار گرفت.

مدیران و سیاست‌گذاران فرهنگی در سازمان‌های ورزشی باید به دنبال مقوله‌ها و شاخص‌هایی نظیر تبیین اهداف و رویکرد فرهنگی، «برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فرهنگی، سازماندهی و بازنگری ساختارهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی، بودجه فرهنگی و همچنین به بازخورد امور فرهنگی، اثربخشی آن و کنترل حوزه فرهنگ در سازمان‌های ورزشی پردازند.

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

از سوی دیگر جامعه ورزشی کشور شامل ورزشکاران، مربیان، داوران، هواداران و تماشاگران ورزشی به مقوله‌ها و شاخص‌هایی نظیر مسئولیت اجتماعی خود، احترام به طبیعت و محیط زیست، روابط اجتماعی، نظم و انضباط اجتماعی، حس وطن دوستی و عرق ملی، اعتقاد به دین و مذهب و احترام به سایر ادیان، تحکیم بنیاد خانواده ایرانی، شناخت و اعتقاد به آداب و رسوم و میراث فرهنگی، شناخت هنرهای ایران و جهان و ارج نهادن به آن‌ها، فرصت شماری رویدادهای اجتماعی، التزام به منش پهلوانی، توجه وافر به علم و کتابخوانی، داشتن فرهنگ خوراک و تغذیه سالم، استفاده از پوشش مناسب شان و جایگاه اجتماعی و مدگرایی متعارف، رعایت اصول بهداشت و ایمنی، توجه به اقتصاد و معیشت، توجه جدی به فرهنگ سازمانی و ملزم به رعایت فرهنگ حاکم بر سازمان‌های ورزشی و حمایت از بازی‌های ملی و بومی به عنوان بخشی از تاریخ و فرهنگ گذشته ایران باید به طور کامل و جدی پردازند و مورد توجه قرار دهند. توجه مدیران به وظایف و نقش‌های مدیریتی خود و همچنین ورزشکاران و جامعه ورزشی کشور به حوزه‌های مختلف فرهنگ باعث توسعه و بالندگی ورزش و فرهنگ کشور می‌شود. کشور در بخش‌های فرهنگی و ورزشی توسعه قابل توجهی پیدا می‌کند. این امور در صلح و نگاه جهانی به ایران اثربخش بوده و در سایه فرهنگ، بسیاری از مسائل بین‌المللی پیش‌روی سیاستمداران کشور راه گشا خواهد بود.

منابع

- آجرلو، مصطفی. محمد کاظمی، رضا. نادری خورشیدی، علیرضا. قربانی، محمدحسین. (۱۳۹۵). طراحی ساختار تشکیلاتی کلان ورزش جمهوری اسلامی ایران، مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۳۸، صص ۲۵۲-۲۳۱.
- آقابور، مهدی. (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی تماشاگری ورزش، مجله ویستا، <https://vista.ir>
- آشوری، داریوش. (۱۳۵۷). تعریف‌ها و مفهوم فرهنگ، تهران، مرکز اسناد فرهنگی آسیا.
- احمدزاده، احمد. موسوی، سیدجعفر. دوستی، مرتضی. (۱۳۹۳). شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های فرهنگی ورزش استان مازندران، نشریه علمی - پژوهشی، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، دوره ۴، شماره ۷، شماره پیاپی ۷، صص ۲۹-۱۵.
- احمدی، عبدالحمید. نوری نیا، حسین. مقدم، غلامرضا. (۱۳۹۱). مسائل فرهنگی ورزش قهرمانی ایران از دیدگاه صاحب نظران، پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش، شماره ۱۰، صص ۱۰۰-۸۷.
- تجاری، فرشاد. (۱۳۹۱). ایجاد شاخص‌های توسعه فرهنگی در ورزش، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران: سازمان ورزش بسیج
- جوادی پور، محمد. راسخ، نازنین. (۱۳۹۸). نقش ورزش و توسعه دیپلماسی ورزشی در پیشبرد سیاست‌های فرهنگی-اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران، مدیریت ورزشی (حرکت)، دوره ۱۱، شماره ۲، صص ۲۳۴-۲۱۹.
- حاتمی، سعید. سبحانی، یزدان. بیرامی ایگدر، جمال‌الدین. (۱۳۹۴). تأثیر ساختار سازمانی بر توانمندسازی کارکنان اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان، مدیریت ورزشی سال هفتم، شماره ۴ (پیاپی ۲۷)، صص ۵۴۶-۵۳۳.
- خداپرست، سیاوش. بخشعلی پور، وحید. اکبرخواه، عباس. (۱۳۹۹). نقش ورزش در توسعه رفتارهای اخلاقی و فرهنگی، دوفصلنامه جامعه‌شناسی و مدیریت سبک زندگی، سال ششم، شماره شانزدهم، صص ۹۵-۷۵.
- خداداد کاشی، شعله. عباسی، گلناز. (۱۳۹۷). اخلاق ورزشی، پیشنهادهای برای بهبود نظام اخلاقی، ماهنامه تدبیر، دوره ۲۹، شماره ۳۰۴، صص ۳۶-۳۳.
- خسروپناه، عبدالحسین. (۱۳۹۰). جریان‌شناسی ضدفرهنگ‌ها، قم، تعلیم و تربیت اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- دوفرانس، ژاک. (۱۳۸۵). جامعه‌شناسی ورزش، ترجمه: نیک‌گهر، تهران: انتشارات توتیا.
- راینیز، استیفن. (۱۳۸۱). تئوری سازمان، ترجمه سیدمهدی الوانی و حسن دانایی فرد، تهران: انتشارات صفار.
- راینیز، استین پی. (۱۳۷۹). تئوری سازمان (ساختار، طراحی، کاربردها)، ترجمه دانایی فرد، حسن و الوانی، مهدی، انتشارات صفار اشرافی، صص ۴۵-۴۰.
- رحمانی فیروزجاه، علی. شارع پور، محمود. رضایی پاشا، صدیقه. (۱۳۹۰). سنجش تمایز سرمایه اجتماعی جوانان با محوریت مشارکت ورزشی (مطالعه موردی: دانشجویان ورزشکار و غیرورزشکار دانشگاه مازندران)، نشریه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، دوره ۲، شماره ۲، صص ۶۲-۳۷.
- رضایی، علی اکبر. شادالویی، نوریه. (۱۳۹۲). بررسی تحول فرهنگی در سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی کشور، مدیریت فرهنگی، دوره ۷، شماره ۲۱، صص ۲۳-۱.
- رفیع پور، فرامرز. (۱۳۹۲). آنا تومی جامعه، تهران: شرکت سهامی انتشار.

- رمضانی نژاد، رحیم. رحمتی، محمدمهدی. میریوسفی، سید جلیل. نژادسجادی، سیداحمد. (۱۳۹۵). شناسایی عوامل و ملاک‌های مؤثر در توسعه فرهنگی در ورزش قهرمانی، مطالعات مدیریت ورزشی، دوره ۸، شماره ۴۰، صص ۶۱-۷۸.
- شیرانی، علیرضا. صحت، سعید. تم زار، فاطمه. (۱۳۹۱). ضرورت بررسی و اصلاح ساختار سازمانی شرکت‌های بیمه پس از آزادسازی در صنعت بیمه ایران، تازه‌های جهان بیمه، شماره ۱۷۰، صص ۲۱-۵.
- صفابخش، محسن. (۱۳۸۶). طرح توسعه فرهنگ ورزش کشور، سازمان تربیت بدنی.
- صمدیان، ابوالفضل. سیدعلوی، سیدبلال. (۱۳۹۰). بررسی نقش مدیران فرهنگی صدا و سیما در روند جهانی شدن فرهنگ، نشریه مدیریت فرهنگی، دوره ۵، شماره ۱۳، صص ۷-۱.
- عابدی، احیا. رضوی سیدمحمدحسین. دوستی، مرتضی. احمدی، سیدعبدالحمید. (۱۳۹۷). شناسایی ابعاد و رویکردهای توسعه فرهنگی ورزش و عوامل مؤثر بر آن، فصلنامه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، دوره ۱۷، شماره ۴۲، صص ۳۲-۹.
- عباداتی، نرجس. عباداتی جهرمی، سهیلا. (۱۳۹۴). مدیریت سازمان‌ها و مراکز فرهنگی، تهران: ساکو.
- عضدانلو، حمید. (۱۳۸۸). آشنایی با مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی، تهران: انتشارات نشر نی.
- عیوضی، محمدرحیم. (۱۳۸۶). فرهنگ اسلامی: مفاهیم، ویژگی‌ها و اصول، زمانه، شماره ۵۸.
- قاسمی، حمید. (۱۳۸۶). نقش رسانه‌های جمعی در توسعه ورزش کشور، رساله دکتری، تهران: دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات.
- قلیزاده، آذر. (۱۳۹۰). شناسی جامعه فرهنگی، تهران: انتشارات آموزشی.
- کشکر، سارا. قاسمی، حمید. (۱۳۹۹). میزان همخوانی اسناد بالادستی ملی با وظایف و اهداف سازمان‌های ورزشی و رسانه‌های جمعی در زمینه توسعه ورزش بانوان ایران، مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۶۲، صص ۱۳۴-۱۱۱.
- کشکر، سارا. قاسمی، حمید. کارگر، غلامعلی. (۱۳۹۵). تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه‌های آن با تکیه بر آرای متخصصان، ورزشکاران و دست‌اندرکاران ورزش کشور، نشریه مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، دوره ۳، شماره ۴ - شماره پیاپی ۱۲، صص ۲۲-۱۱.
- لقمانی، محسن. خطیبی نژاد، فرشته. (۱۳۹۵). نقش ورزش در شکل‌گیری شخصیت اجتماعی و فرهنگی افراد جامعه، دومین همایش ملی علوم کاربردی ورزش و تندرستی، تبریز: دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- محسنی، رضا علی. (۱۳۸۸). تحلیل رفتار پرخاشگری و خشونت ورزشی با تاکید بر رهیافت روانشناختی اجتماعی، مطالعات جامعه‌شناسی، دوره ۲، شماره ۳، مرداد، صص ۷۲-۵۱.
- مرادی، سالار. خالدیان، محمد. مصطفایی، فردین. (۱۳۹۳). نقش ورزش در توسعه ارتباطات میان فرهنگی و اجتماعی، مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، سال اول، شماره ۴، صص ۶۰-۵۵.
- مقتدائی، مرتضی. ازغندی، علیرضا. (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی سیاست‌گذاری فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه تخصصی علوم سیاسی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، دوره ۱۲، شماره ۳۴، صص ۲۶-۷.
- نیک نژاد، محمدرضا. (۱۳۸۹). تحلیل اجتماعی تفاوت‌های جنسیتی در فعالیت‌های ورزشی، مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه مازندران، استاد راهنما: قربانعلی ابراهیمی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور.
- وطن‌خواه، هادی. فهیمی نژاد، علی. طیبی ثانی، سیدمصطفی. (۱۳۹۸). مطالعه عوامل مؤثر در بهبود ظرفیت‌سازی سازمان‌های ورزشی به منظور پاسخ‌گویی به مسئولیت اجتماعی با کاربرد نظریه سه شاخگی، نشریه مطالعات مدیریت ورزشی (پژوهش در علوم ورزشی)، دوره ۱۱، شماره ۵۸، صص ۲۱۸-۲۰۱.
- Davenport, T. H., & Prusak, L. (۱۹۹۸). Working knowledge, how organizations manage what they know. Boston: Harvard Business School Press. ۸۹.
- Nazerian SH, Rahim GH, Soltani I, Nazerian I. (۲۰۱۵), Examine the relationship between organizational culture and professional ethics among employees of the city clubs of Isfahan, Journal of Sport & Exercise Psychology. ۴ (۳): ۱۷۱-۱۷۶. (In Persian)
- Nekoogar, F. (۱۹۹۶). "Persian wrestling", URL: <http://www.pahlavani.com>
- Nixon, H. and Frey, J.H. (۱۹۹۶). A Sociology of Sport, Wadsworth publishing Company.

نقش و کارکردهای فرهنگی سازمان‌های ورزشی..

Quangyen, T., & Yezhuang, T. (۲۰۱۳). Organizational structure: Influencing factors and impact on a firm. American Journal of Industrial and Business Management, ۲, ۲۲۹-۲۳۶.

Sandvik MR. (۲۰۱۹), Sport, stories, and morality: a Rortyan approach to doping ethics, Journal of the Philosophy of Sport; ۴۶(۳): ۳۸۳-۴۰۰.

Tojari, F. (۲۰۱۲). Developing of cultural development indicators in sports. The ۲nd national congress of talent scout in sports. Tehran.

Wade M. (۲۰۱۹), Tactics of the Ugly Australian: Morality, masculinity, nationalism and governance amid a cheating controversy in sport, Journal of Sociology; ۵۵(۳): ۵۲۸-۵۵۰.